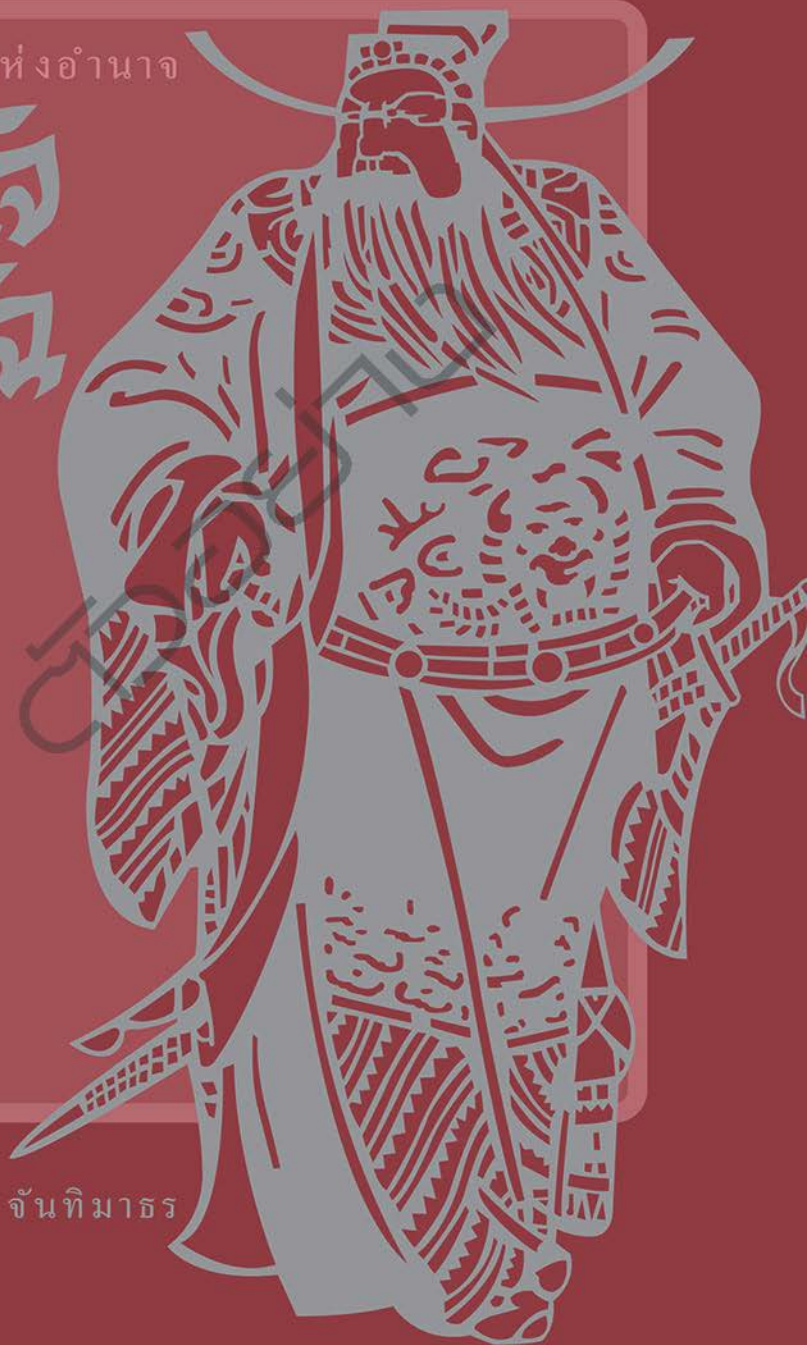


ไม่ว่าเขาจะเป็น “ท้าว” หรือ “รัฐบุรุษ”
แต่ในทางการเมือง เขาคือบุคคลผู้เกรียงไกรที่สุดใน “สามก๊ก”

วิถีแห่งอำนาจ

๒๒



เสถียร จันทิมาธร

วิถีแห่งอำนาจ ใจใจ • เสถียร จันทิมาธร

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : สำนักพิมพ์มติชน, มีนาคม ๒๕๕๙

ราคา ๒๔๐ บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรม

เสถียร จันทิมาธร. วิถีแห่งอำนาจ ใจใจ. กรุงเทพฯ : มติชน, ๒๕๕๙.

๓๕๒ หน้า.—(สารคดี). ๑. นวนิยายจีน—ประวัติศาสตร์และวิจารณ์. ๒. ใจใจ I. ชื่อเรื่อง.

๙๙๕.๑๓๐๐๙

ISBN 978-974-02-1468-7

ที่ปรึกษาสำนักพิมพ์ : อารักษ์ คตะนาท, สุพจน์ แจ่มเร็ว, สุชาติ ศรีสุวรรณ,
ปิยชนม์ สุทธิวัฒน์, ไพรัตน์ พงศ์พานิชย์, นงนุช สิงหเดชะ

ผู้จัดการสำนักพิมพ์ : กิตติวรรณ เทิงวิเศษ • รองผู้จัดการสำนักพิมพ์ : ฐิรัตน์ ทิมวัฒนะ, อพิสิทธิ์ วีระจาวุวรรณ
บรรณาธิการบริหาร : สุลักษณ์ บุญปาน • บรรณาธิการสำนักพิมพ์ : พัลลภ สามสี
บรรณาธิการเล่ม : โมน สวัสดิ์ศรี • นักศึกษาฝึกงาน : จุฬามาศ คำด้าอาจค์
พิสูจน์อักษร : พัทธมน อินทรหอม • กราฟิกเลย์เอาต์ : กรวสับ เจนกิจณรงค์
ออกแบบปก : สุลักษณ์ บุญปาน • ศิลปกรรม : ประภาพร ประเสริฐโสภาก
ประชาสัมพันธ์ : สุชัย สุชาติสุธรรม • นักศึกษาฝึกงานแผนกประชาสัมพันธ์ : อัญชิสา ทรงประดิษฐ์

หากท่านต้องการสั่งซื้อหนังสือเล่มนี้จำนวนมากในราคาพิเศษ
เพื่อมอบให้วัด ห้องสมุด โรงเรียน หรือองค์กรการกุศลต่างๆ
โปรดติดต่อโดยตรงที่ บริษัท มติชน จำกัด โทรศัพท ๐-๒๕๕๐-๐๐๒๑ ต่อ ๓๓๕๓ โทรสาร ๐-๒๕๕๐-๙๖๑๒



สำนักพิมพ์มติชน

www.matichonbook.com

บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) : ๑๒ ถนนเทศบาลนามาล ประชานิเวศน์ ๑ เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐
โทรศัพท์ ๐-๒๕๕๐-๐๐๒๑ ต่อ ๑๒๓๕ โทรสาร ๐-๒๕๕๐-๙๕๐๘
แม่พิมพ์สี-ขาวดำ : กองงานเตรียมพิมพ์ บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) ๑๒ ถนนเทศบาลนามาล ประชานิเวศน์ ๑
เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐ โทรศัพท์ ๐-๒๕๕๐-๐๐๒๑ ต่อ ๒๔๐๐-๒๔๐๒
พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์มติชนปากเกร็ด ๒๘/๑ หมู่ ๕ ถนนสุขุมวิทประชาสรรค์ ๒ ตำบลบางพลี อำเภอบางเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐ โทรศัพท์ ๐-๒๕๕๐-๒๑๑๓, ๐-๒๕๕๐-๒๑๕๖ โทรสาร ๐-๒๕๕๐-๒๑๕๙
จัดจำหน่ายโดย : บริษัท มติชน จำกัด (ในเครือมติชน) ๑๒ ถนนเทศบาลนามาล ประชานิเวศน์ ๑
เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐ โทรศัพท์ ๐-๒๕๕๐-๐๐๒๑ ต่อ ๓๓๕๐-๓๓๕๓ โทรสาร ๐-๒๕๕๐-๙๖๑๒
Matichon Publishing House a division of Matichon Public Co., Ltd.
12 Tethsabannaruean Rd., Prachanivale 1, Chatuchak, Bangkok 10900 Thailand



หนังสือฉบับนี้พิมพ์ด้วยหมึกที่ปราศจากสารพิษ
เพื่อปกป้องระบบนิเวศและสุขภาพของคุณ



Printed on Green Leaf Paper
www.facebook.com/greenleafpaper



คำนำสำนักพิมพ์

๙

คำนำผู้เขียน : ทำไมต้อง “ใจใจ” ทำไมต้อง “สุมาลี”

๑๑

๑. ยกเล่าปี กัดใจใจ	๑๗
๒. รากที่มา แซ่ใจ	๒๐
๓. ขนดหางใจใจ	๒๓
๔. ปมด้อย ปมเด่น	๒๖
๕. เด็กเอ๋ย เด็กน้อย	๓๐
๖. เรื่องจริง เรื่องแต่ง	๓๓
๗. กองรักษาพระนคร	๓๗
๘. คบหาบัณฑิต	๔๐
๙. เกี้ยวเหียน เขาเขียว	๔๓
๑๐. เนื้อแท้คำทำนาย	๔๖
๑๑. ๘ ปี ในลั้วหยาง	๔๙
๑๒. ชีวิต ณ บ้านเกิด	๕๒
๑๓. ใจรโปกผ้าเหลือง	๕๕
๑๔. กองกำลังตระกูลใจ	๕๘
๑๕. ปลัดเมืองเจ้า	๖๑
๑๖. ศพในแม่น้ำหว	๖๔



ทำไมต้อง “โจโจ” ทำไมต้อง “สุมาลี”

จาก “สุมาลี” มาสู่ “โจโจ” สะท้อนทั้งความสัมพันธ์และ
ความขัดแย้งทั้งในทาง “ความคิด” และในทาง “การเมือง”

มองอย่าง “เปรียบเทียบ”

เป็นการเปรียบเทียบบนพื้นฐานรสนิยมและความนิยมของผู้
อ่านยุทศนิยายเรื่อง “สามก๊ก” ซึ่งเป็นคนไทย

สุมาลีไม่สู้จะ “กว้างขวาง” เท่าใดนัก

ตรงกันข้าม โจโจเป็นชื่ออันติดอยู่ ๒ ริมฝีปากของผู้อ่าน คู่ขนาน
มากับ “เล่าปี่” คู่ขนานมากับ “ซ่งเบ้ง” และ “กวนอู”

ในฐานะที่เล่าปี่ ซ่งเบ้ง กวนอู เป็นฝ่าย “ธรรมะ”

ในฐานะที่โจโจเป็นฝ่าย “อธรรม” เป็น “ผู้ร้าย” หรือเรียกตามสำนวน
จีนก็ต้องว่าเป็น “กั๊กฉิน” ขณะที่เล่าปี่ ซ่งเบ้ง กวนอู เป็นฝ่าย “พระเอก”

ออราโอดเด่นรอบกายเป็นฝ่าย “ตงฉิน”

ทั้งหมดนี้ คือชะตากรรมอันทำให้เรื่องราวของโจโจแม้จะได้รับความนิยม
สนใจมากกว่าสุมาลี แต่ก็มีความน้อมเอนไปในทางมิได้ชมชอบ



ยกเล่านี กตโงโง

หากเริ่มตามสำนวนสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน)
ที่ว่า

“เดิมแผ่นดินเมืองจีนทั้งปวงนั้นเป็นสุขมาช้านาน แล้วก็เป็นศึก
ครันศึกสงบแล้วก็เป็นสุข”

ก็ต้องว่า

เดิมเรื่องราวของ โจโฉ หรือ วุ่ยอู่ตี้ ก็ดำเนินไปตามสภาพความ
เป็นจริง แต่แล้วก็ค่อยๆ เริ่มผันแปร พลิกเปลี่ยนไปตามความเชื่อและ
สภาพทางสังคม

ดังที่ เซวียนปิงซาน ได้กล่าวในหนังสือ ๑๐๑ คำถามสามก๊ก

อ้างอิงหนังสือจอหลิน ของ ชูตงปอ กวีเอกสมัยราชวงศ์ซ่ง อันมี
ข้อความถึงการเล่าเรื่องสามก๊ก พอได้ยินว่าเล่าปี่แพ่ (ผู้ฟัง) ขมวดคิ้วนึ่ว
หน้า บ้างน้ำตาไหล แต่พอได้ยินว่าโจโฉแพ่ กลับดีใจร้องเพลงกันทันที

ความจริงก็คือ พอถึงยุคราชวงศ์ถังและราชวงศ์ซ่ง โจโฉมีภาพลักษณ์
ของกังฉินที่ผู้คนเกลียดชังแล้ว

ทุกอย่างจึงดำเนินไปในท่วงทำนอง “ยกเล่านี กตโงโง”



กองรักษาพระนคร

หนังสือยุทธินิยายสามก๊ก สำนวนเจ้าพระยาพระคลัง (หน)
กล่าวเอาไว้ในตอนที ๑ ว่า

“ครั้นอายุโจโฉได้ ๒๐ ปี จึงเข้าไปทำราชการฝ่ายทหารในเมือง
ลั่วหยาง”

ขณะที่สามก๊กฉบับแปลใหม่ สำนวนวรรณไว พัดโนทัย แสดงรายละเอียดแตกต่างออกไปเล็กน้อย

“ครั้นโจโฉอายุได้ ๒๐ ปี ทางหัวเมืองคัดเลือกตัวส่งมายังราชสำนัก
เข้าเป็นทหารราชองครักษ์ ต่อมาได้เลื่อนเป็นแม่กองรักษาพระนครลั่วหยาง
ด้านเหนือ”

ยังอ่านหลายชีวิตในพงศาวดารจีนของ ล.เสถียรสุด ยิ่งลงลึกไปอีก
โจโฉได้รับการศึกษามาดีแต่เล็ก เมื่ออายุได้ ๒๐ ปีก็ถูกเสนอชื่อ
เป็น “ลัารองเจ้าเมือง” (สมัยนั้นยังไม่มีกรอบใบข้าราชการ แล้วแต่
ทางการเห็นว่าคนไหนมีความสามารถดีก็จะเสนอชื่อ เพื่อให้เจ้ากระทรวง
แต่งตั้ง)

ย่อมเป็นอย่างที่ปรากฏในหนังสือประวัติศาสตร์จีนฉบับย่อ ของ
หลี่เจี๋ยน



กองกำลังตระเวนไพร่

หากศึกษาจากหนังสือสามก๊กฉบับพิศวาส : ชีวิตรักของ
โจโฉ เรียบเรียงจากต้นฉบับหนานกิงเผอ โดยสุทธิพล นิติวัฒนา

ในขณะที่ทางนครหลวงส่งทัพออกไปปราบปรามพวกโจรนั้น โจโฉ
อยู่บ้านเกิด

เนื่องจากเพิ่งได้ลูกชาย โจโฉจึงอยู่ในห้วงแห่งความสุขจนแทบไม่
สนใจเรื่องทางการเมือง คืนหนึ่งขณะที่กำลังเฝ้ามองลูกซึ่งหลับอยู่ก็ได้ยิน
เสียงร้องว้าวขึ้นสนั่นหวั่นไหว

เป็นสัญญาณบอกเหตุร้าย

โจโฉสะดุ้งตกใจ ภายในบ้านมีคนใช้หนุ่มๆ กว่า ๔๐ คน ล้วนแล้ว
แต่มีฝีมือ สามารถระดมกำลังปราบโจรได้ทันที

ตามปกติ บ้านโจโฉไม่เคยมีโจรที่แหกเข้ามาปล้น

ตั้งแต่เกิดมา โจโฉไม่เคยได้ยินเสียงร้องบอกเหตุร้ายเลย ครั้งนี้
เป็นครั้งแรก เขายืนตะลึงในห้องหนังสือ คิดไม่ออกว่าเป็นเพราะอะไร

สิ้นเสียงร้อง เขาก็หอนร่ำกันเป็นทอดๆ

เสียงนี้ทำให้คนสับสนอลหม่าน โจโฉสะดุ้งสุดตัวคิดว่าดาบมาจากผนัง



บทบาทยุทธศาสตร์

ไม่ว่าจะมองผ่านสำนวนแปล เจ้าพระยาพระคลัง (หน) ไม่
ว่าจะมองผ่านสำนวนแปล วรรณไว พิศนาคย์ ท่าทีของโฮจิมต้ออันเสี่ยว
แตกต่างกับท่าทีต่อใจใจ

ขณะที่เจ้าพระยาพระคลัง (หน) ระบุ “โฮจิมต้ออันเสี่ยวว่าดังนั้น
ก็โกรธ”

สำนวนวรรณไว พิศนาคย์ ระบุ โฮจิมต้อไปยังผู้พูด ปราบกว่าผู้นั้น
คือใจใจ นายทหารเอกนั้นเอง โฮจิมต้อว่า

“เจ้าเป็นแต่ผู้น้อย จะสอดรู้การใหญ่ในราชสำนักได้ไหน”

แต่เมื่ออันเสี่ยวเสนอว่า

“ข้าพเจ้าจะอาสาคุมทหาร ๕,๐๐๐ เข้าทำการจับขึ้นที่ ๑๐ คนกับ
เกณฑ์หมาเสีย แล้วจึงยกกองไปขึ้นแถวราชสมบัติ”

โฮจิมต้อมีความยินดีนัก

นั่นเป็นสำนวนเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ขณะที่สำนวนวรรณไว
พิศนาคย์

“ขอทหารฝีมือดีให้ข้าพเจ้า ๕,๐๐๐ คน ข้าพเจ้าจะพังเข้าไปใน



กระบวนพระ ไชโย

มีความแตกต่างในรายละเอียดบ้าง “เล็กน้อย” ระหว่างหนังสือสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) กับฉบับวรรณไว พิศนาคย์

โดยฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) บรรยายว่า

แต่ใจโจนั้นลุกขึ้นยืนตบมือหัวเราะแล้วว่า “เสียแรงเป็นขุนนางผู้ใหญ่มาแต่ก่อน คิดการเท่านี้มีตลอดแล้วลืมนกันมานั่งร้องไห้”

ฮ่องฮุ้นโกรธจึงว่าแก่ใจโจว่า

“ปู่แลบิดาของตัวก็เป็นขุนนาง ได้กินเบี้ยหวัดมาแต่ก่อนตัวหารู้จักคุณแก่แผ่นดินไม่ เราคิดการจะล้างตั้งโต๊ะเสียเหตุด้วยทหารตั้งโต๊ะมีเป็นอันมาก เราคิดยังมีตลอดจึงร้องไห้ เป็นไฉนตัวจึงมาตบมือหัวเราะเย้ยดังนี้”

ใจโจจึงตอบว่า

“ท่านทั้งปวงเป็นขุนนางมาแต่ก่อน คิดจะทำนุบำรุงแผ่นดินและจะกำจัดตั้งโต๊ะเสียครั้งนี้ลืมิได้เลาชนกันมานั่งร้องไห้ ข้าพเจ้าจึงหัวเราะเล่น ปู่แลบิดาข้าพเจ้าเป็นข้าราชการมาแต่ก่อนนั้น ข้าพเจ้าก็คิดกตัญญูต่อแผ่นดินอยู่ ทำไมแก่ตั้งโต๊ะนี้จะฆ่าเสียเมื่อใดก็ได้”

ขณะที่ฉบับวรรณไว พิศนาคย์ บรรยายว่า



คำประกาศการต่อสู้

จะศึกษาการก่อรูปของกองกำลังโค่นตั้งโต๊ะของโจโจ เริ่ม

ต้นตอตรวจสอบจากสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน)

โจโจมีความยินดีนัก จึงทำธงขาวคันหนึ่งแล้วเขียนอักษรลงว่า

“ให้คนทั้งปวงมีน้ำใจสืดยึดต่อแผ่นดิน”

แล้วก็ปักขึ้นไว้ตรงหน้าบ้าน บรรดาชาวเมืองทั้งปวงเห็นดังนั้นก็พากันมาหาโจโจ โจโจจึงเกลี้ยกล่อมผู้คนได้เป็นอันมาก

หากอ่านสามก๊กฉบับวรรณไว พิศนาคย์ อาจมีรายละเอียดแตกต่างไป

โจโจดีใจยิ่งนัก จึงออกประกาศไปยังตำบลต่างๆ ชักชวนผู้กล้าหาญที่ซื่อตรง จงรักภักดีต่อราชวงศ์มาชุมนุมพร้อมกัน

แล้วทำธงขาวคันหนึ่ง เขียนอักษร ๒ ตัวลงบนผืนผ้าว่า

“จงรักภักดี”

เป็นเครื่องหมายของคนละ

เพียงไม่กี่วัน มีผู้คนอาสาสมัครเข้าพวกด้วยราวกับห่าฝน

หากอ่านฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ตรงข้อความในธงขาว “ให้



ไฮโซฆ่าขี้กบเขียน

แม่พันธุ์มิตร ๑๘ หัวเมืองไม่สามารถจัดการตั้งโต๊ะได้อย่างเบ็ดเสร็จ แต่ผลสะท้อนก็คือ ตั้งโต๊ะต้องหอบหัวพระเจ้าเหียนเต๋จากเมืองลั่วหยางไปยังเมืองใหม่คือฉางอาน

จุดแข็งของตั้งโต๊ะมีประการเดียวเท่านั้นคือ มีพระเจ้าเหียนเต๋อยู่ในกำมือ

สามก๊กฉบับวรรณไว พิศนาคัย บรรยายว่า ขณะนั้นโจโฉเข้าพบอ้วนเสี้ยวพลางถามว่า

“บัดนี้ไ้โจโฉตั้งโต๊ะหนีไปทางตะวันตกแล้ว เราควรยกกองทัพไล่ตามมันไป เหตุไฉนท่านจึงยังนิ่งอยู่มิตั้งเคลื่อนพลเล่า”

อ้วนเสี้ยวตอบว่า “ทหารของเรายังอดโรยนัก หากไล่ตามมันไปตอนนี้เห็นจะไม่ได้ประโยชน์อะไรขึ้นมา”

โจโฉจึงว่า

“ไ้โจโฉตั้งโต๊ะเผาพระราชวัง กวาดต้อนอาณาประชาราษฎร์ไป ท้องทะเลกำลังสิ้นสะเทือนมิรู้จะสงบนิ่งลงเมื่อใด ยามนี้กำลังเป็นยามที่ฟ้าบรรลัยแล้ว เราควรก่ดฟันทำการครั้งสุดท้ายแล้วได้ฟ้านี้ก็จะสงบลง ไฉนท่านนายทัพนายกองจึงมิวโลเลอยู่อีกเล่า”



ชุดเดี่ยยเป็นชุดเด้น

หนังสือจดหมายเหตุสามก๊กฉบับเงินโซว อัน ยศไกร
ส.ตันสกุล ประสานข้อมูลระหว่างยุทธนิยายสามก๊กกับจดหมายเหตุฉบับ
เงินโซวเข้าด้วยกัน

สรุปข้อดีของสถานการณ์จากที่โจโฉปราบโจรโพกผ้าเหลืองว่า

โจโฉได้ใช้จิตวิทยาเข้าเจรจาและเกลี้ยกล่อมชาวโพกผ้าเหลือง
ที่มีกำลังพลกว่า ๓ แสนคนให้เข้ามาเป็นพลเมืองของตน โดยโจโฉยินยอม
ให้พวกเขานับถือลัทธิไท่ผิงของเตียวก็๊กต่อไปได้ แต่คนเหล่านี้ต้องผนวก
เข้ามาอยู่ภายใต้การปกครองของโจโฉ

กองทหารเหล่านี้มีความแข็งแกร่งกว่าทหารทั่วไป เนื่องจากพวก
เขาคือชาวโพกผ้าเหลืองที่มีความศรัทธาต่อลัทธิไท่ผิงอย่างแรงกล้า

ขณะเดียวกันก็เป็นกลุ่มคนหนุ่มที่มีจิตใจเด็ดเดี่ยวกล้าหาญ

เมื่อได้ชาวโพกผ้าเหลืองเหล่านี้เข้ามาเป็นรากฐานสำคัญของ
กองทัพ รวมกับได้ฐานที่มั่นอย่างเมืองกุนโจ้วแล้ว จึงทำให้อิทธิพลของโจโฉ
ในภาคกลางขยายขึ้น และกองทัพของโจโฉก็แข็งแกร่งขึ้นชนิดก้าวกระโดด

ถึงกระนั้น ถ้าเทียบด้านจำนวนและพื้นที่ของดินแดนในปกครองแล้ว
เขาก็ยังเป็นรองอ้วนเสี้ยวและซุนตีกอีกหลายคน



๓๕๗๕๒๗๑ เล่าขาน

การรบกับโจรโพกผ้าเหลืองซึ่งตั้งรับอยู่ตำบลเขาเองสัน
เป็นไปตามแผน เพียง ๓ เพลง เตียนอุยก้อเอาทวนแทงทหารของโฮงีตก
ม้าตาย

โจโฮงีจับทหารไล่ฆ่าฟันพวกโจรข้ามเขานั้นไป

อีก ๑ วันต่อมา โจหองร่ำจ้าวเข้าไปสู้ด้วยโฮปันได้ ๕๐ เพลง
ก็ทำทีถอยหนี โฮปันแกว่งกระบองเหล็กเข้าไปตี โจหองหลบได้ที่จึงเอา
จ้าวฟันถูกโฮปันตัวขาดออก ๒ ท่อน

ลิเตียนเห็นดังนั้นก็ขับม้าร่ำทวนไล่ฆ่าฟันพวกโจรเข้าไปจับตัว
อุยเสียได้

โจโฮงีคุมทหารเข้าไปถึงค่ายโจร พวกโจรนั้นแตกตื่นล้มตายบ้าง
ทหารโจโฮงีก็เก็บเอาทรัพย์สินสิ่งของไว้เป็นอันมาก

โฮงีพาพวกเพื่อนประมาณ ๒๐๐ คนหนีออกจากค่ายไปถึงเชิง
เขาแห่งหนึ่ง แลเห็นเคาหูขี่ม้าถือจ้าวยืนขวางทางอยู่ รอบได้ ๑ เพลง
เคาหูก็จับตัวโฮงีได้

แลพวกโจรประมาณ ๒๐๐ คนนั้นก็เข้าหาเคาหูยอมเป็นทหาร

การยุทธ์ครั้งนี้ไม่เพียงแต่ทัพโจโฮงีจะได้กำลังพลเพิ่มขึ้น ได้เสบียง



มิถุนายนถึงเขียว

จุดเด่นอย่างหนึ่งของจิตใจก็คือ มีความสนใจกับคนเก่ง
ไม่ว่าจะเก่งในด้านนั้น ไม่ว่าจะเก่งในด้านนี้

ดั่งกรณีของขุนฮก ดั่งกรณีของเตียนอูย ดั่งกรณีของเคาทุ

เมื่อยกทัพมาคุ้มครองพระเจ้าเหียนเต้ ณ เมืองลั่วหยาง วันหนึ่ง
พระเจ้าเหียนเต้รับสั่งให้หาจิตใจเข้าเฝ้าเพื่อปรึกษาราชการ จจิตใจ
ตัวแทนพระองค์เข้าพบ เห็นเป็นคนหน้าตาสดใส ลูกตากกลมโต คิ้วยาว
สุดหางตา กิริยาท่าทางเข้มแข็งยิ่งนัก

จิตใจคิดในใจว่า

“ทุกวันนี้ในเมืองหลวงกำลังแห้งแล้ง ขุนนางฝ่ายพลเรือนและทหาร
ตลอดจนราษฎรอดอยากยากแค้น แต่ชายผู้นี้ใจจึงมีร่างกายสมบูรณ์
ผิดกว่าคนอื่น”

จึงถามว่า

“ท่านบำรุงตัวอย่างไรหน้าตาจึงสดชื่นแจ่มใส ร่างกายสมบูรณ์ดี”

ผู้แทนพระองค์ตอบว่า “ข้าพเจ้ากินอยู่แต่พอสมควร ปฏิบัติตัว
เช่นนี้ตลอดมาเป็นเวลา ๓๐ ปีแล้ว”



ศึกษา ปะปนของหน้าเสือ

ในความเห็นของหลัปปะปน ชุนจั้ง อัน บุญศักดิ์ แสงระวี
แปลและเรียบเรียงมาในหนังสือกลศึกสามก๊ก ตีพิมพ์ครั้งที่ ๓ โดยสำนัก
พิมพ์สุภาพใจ เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๑

กล่าวถึงกลยุทธ์ “๒ เสือแย่งเหยื่อ” ว่า

คือการล่อด้วยผลประโยชน์เล็กๆ น้อยๆ ยุยงให้พลังที่เป็นศัตรู ๒
พลังเกิดระแวงแคลงใจ รบราฆ่าฟันกันขึ้น ทำให้บอบช้ำไปทั้ง ๒ ฝ่าย
บรรลุถึงเป้าหมายที่ให้ตาอินกับตানাแย่งหัวปลากัน ส่วนตาอยู่ก็เอาพุง
ปลาไปกินสบายใจเฉิบ

แล้วกลยุทธ์ “ไล่เสือกลืนสุนัข” เล่า

คือใช้มาตรการแพรวข้าวลือและยุยง สร้างความแตกร้างให้เล่าปี
และอ้วนสุด ๒ เสือผู้กันจนบอบช้ำทั้ง ๒ ฝ่าย สร้างเงื่อนไขให้กับลิโป้
ซึ่งเป็นสุนัขในสายตาของใจโฉมมีโอกาสกลืนซึ่งใจไปเป็นของตน สร้างความ
ขัดแย้งระหว่างเล่าปีกับลิโป้ขึ้นมาอีก

หลัปปะปน ชุนจั้ง เห็นว่ากลยุทธ์ “๒ เสือแย่งเหยื่อ” หรือที่วรรณไว
พธินัย ถอดออกมาเป็น “๒ สิ่งชิงอาหาร” มิได้เป็นของใหม่ กลับคล้าย



มดหัวทองเฮา

กรณีของอีกิมกับแฮหัวตุ้นสะท้อนให้เห็นถึงความเจ็บ
ขาดอย่างเป็นพิเศษของจิตใจในเรื่องอันเกี่ยวกับวินัยทหาร

ในบางครั้งก็เป็นไปอย่างตรงไปตรงมา บางคราก็แฝงเหลี่ยมเล่ห์
เพทุบาย

ดังกรณีที่โจโฉคุมทหาร ๑๗ หมื่นไปล้อมเมืองจิวยุนอันอันสุด
มอบหมายให้โลหอง ๑ จักจิว ๑ เลียงก่อง ๑ ตันกี ๑ คุมทหาร ๑๐ หมื่น
อยู่รักษาเมือง

เป็นห่วงที่จิวยุนเพิ่งผ่านภัยแล้งต่อเนื่องกันมาหลายปี

ทหาร ๑๗ หมื่นต้องใช้เสบียงอาหารเลี้ยงวันหนึ่งๆ มากมาย
โจโฉพยายามบำรุงขวัญทหารให้รบเผด็จศึกขณะที่โลหองตั้งมั่นอยู่ใน
เมือง ไม่ยอมเปิดประตูออกมารบด้วย โจโฉล้อมเมืองอยู่เดือนเศษ
เสบียงอาหารใกล้จะหมดสิ้น จึงมีสารถึงขุนเช็กขอเสบียง ๑๐ หมื่นถึง
แล้วมอบให้องเฮาซึ่งเป็นนายฉางแจกจ่ายกันให้ทั่ว

อองเฮาถามว่า “ทหารของเรามีมาก เเสบียงมีน้อย จะคิดอ่าน
อย่างไรจึงจะเฉลี่ยให้ทั่วถึง”



สงครามตีเคป็น

หนังสือสามก๊กสำนวนวรรณไว พัดโนทัย บรรยายว่า
ฝ่ายกาเซียงเห็นจิตใจเสียทหารเป็นอันมาก จึงให้เตียวลี้วมีสาส์นถึงเล่าเปียว
ขอให้ยกทัพมาสกัดจิตใจทางด้านหลัง

พอเตียวลี้วรู้ว่าเล่าเปียวยกทัพมาแล้วก็ขับทหารรุกไล่ทัพจิตใจต่อไป

ฝ่ายจิตใจเดินทัพกลับอย่างช้าๆ จนมาถึงเมืองเสียนเฉิง วันหนึ่งจิตใจ
เดินไปที่แม่น้ำหยกสูย แล้วร้องให้ออกมาด้วยเสียงอันดัง

“เรายังจำได้เมื่อปีกลายนี้ ณ ที่แห่งนี้เราได้สูญเสียเตียนอูยเพื่อน
ร่วมตายไป”

พลางสั่งให้ตั้งทัพ ณ ที่นั้นแล้วให้แต่งโต๊ะเซ่นไหว้ดวงวิญญาณ
ของเตียนอูยจิตใจถือธูปหอม กระทำคำนับพลางร้องให้ไปพลาง ทหาร
ทั้งปวงเห็นเช่นนั้นต่างรังสรรค์ใจไปตามๆ กัน วันรุ่งขึ้นขุนฮกส่งคนมา
รายงานว่า

“เล่าเปียวยกทัพมาช่วยเตียวลี้วตั้งสกัดทางเดินทัพของท่านไว้แล้ว”

จิตใจรีบมีสาส์นตอบขุนฮกว่า



วาระสุดท้าย ลีโป

ทุกอย่างเป็นไปตามแผนอันต้นก๊วย ต้นเต้ง วางเอาไว้ โดย
ประสานกับโจโจ เล่าปี่ บิ๊ตัก ครบถ้วนทุกประการ

แรกสุด ลีโปกับต้นก๊วยถูกหลอกให้มารบพุ่งกันเอง

กระทั่งฟ้าสว่างก็รู้ว่าต้องกลอุบายริบพาดันก๊วยกลับเข้าเมืองซีจิ๋ว ครั้น
มาถึงเชิงกำแพงเมือง ตะโกนเรียกให้ทหารเปิดประตู

ทหารที่อยู่บนเชิงเทินกลับระดมยิงลูกเกาทัณฑ์ลงมา บิ๊ตักซึ่งอยู่
บนกำแพงตะโกนบอกว่า

“เมืองนี้เป็นของเล่าปี่นายเรามาแต่เก่าก่อนตัวเจ้าซึ่งเอาไป บัดนี้
กลับเป็นของนายเราแล้วเจ้าจะกลับเข้าเมืองไม่ได้เป็นอันขาด”

ลีโปโกรธนัก ร้องตะโกนถามขึ้นไปว่า “อ้ายต้นก๊วยอยู่ที่ไหน”

บิ๊ตักตะโกนตอบลงมาว่า “กูซ่อนแล้ว”

ลีโปหันมาถามต้นก๊วยว่า “อ้ายต้นเต้งอยู่ที่ไหน”

ต้นก๊วยตอบว่า “ท่านเสียกลเขาแล้ว ยังจะถามถึงไฉ่จี้โจรใจคดไปไย”

ลีโปให้สำรวจดูในหมู่ทหารก็ไม่พบตัวต้นเต้ง ต้นก๊วยจึงบอกให้รีบ
ยกเข้าเมืองเสียรพ่าย พอมาได้ครึ่งทางเห็นทหารกองหนึ่งยกมาเป็นกองทัพ



กลยุทธ์ปีงบประมาณพิเศษ

ไม่ว่าสำนักงานเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ไม่ว่าสำนักงานวรรณไว

พิธีในท้าย ล้วนแปลและเรียบเรียงมาจากต้นฉบับของล่องวนตง

เนื่องจาก “กระบวนกร” แตกต่างกัน “เนื้อความ” จึงแตกต่างกัน

สำนักงานวรรณไว พิธีในท้าย อาจถือได้ว่าทำตามต้นฉบับเดิมอย่าง
ครบถ้วน ขณะที่สำนักงานเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ดำเนินไปในลักษณะ
คนหนึ่งแปล อีกคนหนึ่งเรียบเรียง

กระนั้นสำนักงานเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ก็ถือได้ว่า “คลาสสิก”

จำเป็นต้องทบทวนนำมาเสนอ อย่างน้อยเพื่อเปรียบเทียบให้เห็น
อาการ “แตกแขนง” และสะท้อนความเข้าใจของผู้เรียบเรียง

โดยเฉพาะนับแต่กล่าวถึงเล่าเปียว ชุนเช็ก เล่าเจียง เตียวลั่ว
เตียวล่อ หันซุย

เล่าปี่จึงว่า “เล่าเปียว เจ้าเมืองเกงจิ๋ว มีเมืองใหญ่ขึ้นถึง ๙ เมือง
น้ำใจก็โอบอ้อมอารีต่อเพื่อนฝูงทั้งปวง แล้วก็มีทหารเป็นอันมาก ข้าพเจ้า
เห็นว่ามิสติปัญญาจึงทำการเกลี้ยกล่อมได้ทั้งนี้”

โจโฉจึงตอบว่า



การศึกษาระดับมัธยม

เดือน ๑๒ เล่าปียกทัพตีเมืองซีจิ๋ว ฆ่าเชลยโจ้ว เจ้าเมืองซีจิ๋ว
ตาย ยึดเมืองแห่งนี้อีกได้ ให้กวนอูนำทหารตั้งรักษาการณ์

แล้วส่งคนไปติดต่อกับอ้วนเสี้ยวเพื่อร่วมมือกันโจมตีโจโฉ

เหตุเปลี่ยนแปลงกะทันหันเช่นนี้ทำให้โจโฉตกอยู่ในอันตรายจาก
การรับศึกกระหนาบจากทางเหนือและทางตะวันออก โจโฉปรึกษาแม่ทัพ
นายกองแล้วตัดสินใจตีเล่าปี่ก่อนค่อยรวมกำลังรับมืออ้วนเสี้ยว

นี่คือสภาพแปรเปลี่ยนทางการทหาร

ก๊วยแก ที่ปรึกษาโจโฉเห็นด้วยว่า

“อ้วนเสี้ยวใจรวนเร คงไม่ถือโอกาสโจมตีเราขณะที่เรารบกับเล่าปี่
ส่วนกองทหารเล่าปี่เพิ่งจะสร้างขึ้นไม่นาน นักรบไพร่พลไม่น่ายังไม่รักดี
ถ้าเราโจมตีโดยมีผู้ตัว เล่าปี่ปราชัยแน่นอน”

เป็นมุมมองจากที่ปรึกษา เป็นมุมมองจากฝ่ายเสนาธิการ

และดังนั้น เจี้ยนอัน ศกปีที่ ๕ (ค.ศ. ๒๐๐) โจโฉจึงเคลื่อนกำลัง
โจมตีกองทหารเล่าปี่ทางตะวันออก และถือโอกาสส่งกำลังอีกส่วนหนึ่ง
ยึดไพ่ก๊กอย่างรวดเร็วในขณะที่กองทหารเล่าปี่ตกอยู่ในสภาพกระจัด
กระจาย



มองภูเหินแต่เขอลดเขา

เมื่อกล่าวถึงสงครามที่ก่อตัวระหว่างปี ค.ศ.๑๙๙๙-๒๐๐๐
หลังปีเถียน ชุนจิ้ง เสนอบทสรุป อัน บุญศักดิ์ แสงระวี แปลและเรียบเรียง
ออกมาเป็น “กลศึกสามก๊ก” ได้ ๓ ตอนประสานกัน

ตอน ๑ เน้นบทบาทของซุนฮกโดยเฉพาะ

ตอน ๑ เน้นการวางแผนอันรัดกุมของโจโฉในยุทธการ “ปล้นเสบียง
ที่อัวเจ๋า”

ตอน ๓ เน้นบทบาทการใช้สงครามข่าวสาร กระจายกำลังเข้าตี
โจโฉตีด้วยการรบพิสดาร

ตอนแรกมาจากข้อสังเกตที่ว่า “คนในมืด คนนอกสว่าง อยู่กลาง
ซุนเขามีแนวโน้มเป็นม่านบังตา” เริ่มจากภาวะยี่ดื้อของสงคราม

กองทัพโจโฉขาดเสบียงอาหาร ไฟรพลงเริ่มอดโรย มีหน้าซำแหวหลัง
ก็ไม่สงบ

เมื่อประสบกับสถานการณ์อันคับขันเช่นนั้น โจโฉก็เกิดความลังเล
ขึ้นมา อยากจะทิ้งกัวต๋อกลับสู่ใต้ จึงเขียนจดหมายถึงซุนฮกขอคำปรึกษา

ซุนฮกตอบมาว่า



ยุทธศาสตร์เตรียมเลือกตั้ง

สถานการณ์เมื่อจิตใจใหญ่ใหญ่อาจสรุปได้อย่างรวบรัดว่า

เป็นสถานการณ์แห่งกลียุค สถานการณ์แห่งความปั่นป่วนวุ่นวาย

อำนาจรัฐส่วนกลางอ่อนแอ

เป็นความอ่อนแอของราชสำนัก เพราะชนที่คบคิดกับขุนนางกังฉิน
ยึดกุมอำนาจ สร้างความเดือดร้อนขึ้นทุกหย่อมย่าน

ประคบกับภัยจากธรรมชาติซ้ำเติมเข้าไปอีก

แท้จริงแล้ว การเกิดโจรโพกผ้าเหลืองเป็นเงาสะท้อน ๑ ของการ
ลุกขึ้นสู้โดยอาศัยภูมิปัญญาจากลัทธิเต๋ามาเป็นเครื่องมือในการรวบรวม
กองทัพชาวนาขึ้น

จิตใจใหญ่ใหญ่ในสถานการณ์อย่างนี้

เพราะอยู่ในแวดวงแห่งอำนาจ เขาจึงได้รับการบ่มเพาะในแบบ
ของคนชั้นสูง อาศัยความสามารถและเครือข่ายอุปถัมภ์ทะยานขึ้นสู่ความ
ได้เปรียบ

หลังจากรับราชการและมีส่วนร่วมในการปราบโจรผ้าเหลืองก็เข้าสู่
วงจรแห่งอำนาจ

“ภาพของโจโจ หากมองผ่านยุทธินิยายฉบับล่อกวนตง
หากมองผ่านอุปรากรที่ได้รับความนิยมตั้งแต่แผ่นดินชิง
เรื่อยมาจนถึงแผ่นดินชิง

อาจเป็นภาพของ ‘กั๋งฉินหน้าขาว’ เป็นผู้ร้ายมากกว่าพระเอก
ทั้งๆ ที่ในความเป็นจริง ฝีมือและความสามารถของโจโจ
มีความโดดเด่นกว่าประมุขของทั้ง 3 แคว้น

หรือแม้กระทั่งขงเบ้งที่ได้รับการยกย่องในภายหลัง

เพราะสามารถดำรงอยู่จนได้ครองอำนาจ

และอำนาจนั้นก็ต่อเนื่องมายังคนรุ่นหลัง

คล้ายกับความสามารถทางทหารจะเป็นปัจจัยชี้ขาด

แต่ความเป็นจริงก็ค่อยแผ่เบบแสดงให้เห็นว่า

ความสามารถทางการเมืองของโจโจต่างหากที่ยอดเยี่ยม

สำหรับโจโจ การเมืองคือสุดยอด และการทหารล้วนรับใช้การเมือง”

เสถียร จันทิมาธร

ISBN 978-974-02-1468-7



9 789740 214687

240.-

สารคดี



www.matichonbook.com